

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія міжнародних відносин ХХ – п.ХХІ ст.

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Історія та археологія»
Спеціальність 032 «Історія та археологія»
Галузь знань 03 гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10 від “6” червня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	«Історія міжнародних відносин ХХ ст.»
Рівень вищої освіти	
Викладач (-і)	Бурачок Лілія Василівна
Контактний телефон викладача	0677155524
E-mail викладача	liliiia.burachok@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денне, заочне, дистанційне.
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.dlearn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewAllCourses&category&id_cat=46
Консультації	

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна покликана розкрити основні тенденції розвитку світової політики й дипломатії в новітній історії та особливостей функціонування новітніх систем міжнародних відносин, що існували протягом ХХ ст. Вироблення навиків аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики провідних держав світу з урахуванням історичного досвіду, факторів об'єктивного та суб'єктивного характеру, національних інтересів кожного автора міжнародних відносин; отримання знань, основних теорій, доктрин світової політики, загальної міжнародної проблематики, регіональної специфіки, сприяння розумінню взаємозалежності країн світу, особливо в умовах сучасних процесів глобалізації.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета: Запропонований курс покликаний поглибити історичні знання студентів з історії міжнародних відносин ХХ ст. і є складовою частиною системно фахової підготовки. Його актуальність обумовлюється насамперед складністю і суперечливістю міжнародних відносин західних і східних країн у ХХ ст. Мета спецкурсу полягає в тому, щоб дати студентам знання з теорії і методології джерелознавства, практичні навички роботи з історичними джерелами, інформацію про існуючі письмові джерела. Студенти повинні ознайомитись з найвідомішими документами і матеріалами з «Історії міжнародних відносин 1945– поч. ХХІ ст.», вміти їх аналізувати та використовувати в навчальному і науковому процесі.

о визначити зміст історії міжнародних відносин ХХ, як одного з важливих етапів всесвітньої історії.

о самостійно опрацювати документальний матеріал, наукову, та іншу літературу;

о пов'язувати матеріал курсу історії міжнародних відносин ХХ із всесвітньо-історичним процесом; систематично доповнювати бібліографію тем курсу новинами наукової літератури, джерелами;

- самостійно обґрунтувати свої висновки і узагальнення;
- застосовувати методи наукового дослідження при вивченні історії міжнародних відносин ХХ ст.;
- застосовувати отримані знання при написанні реферативних, курсових, кваліфікаційних, дипломних, магістерських робіт, організації науково-дослідної роботи, підготовці наукових виступів на конференціях, диспутів, круглих столів тощо.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
- СК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
- СК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
- СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, пугівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
- СК 5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
- СК 6. Здатність використовувати різні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.
- СК 7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.
- СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
- СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анутовати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
- СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
- СК 11. Здатність здійснювати та організовувати археологічну діяльність.
- СК 12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

Програмні результати навчання

- ПРН-1 Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
- ПРН-2 Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
- ПРН-3 Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
- ПРН-4 Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
- ПРН-5 Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
- ПРН-6 Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
- ПРН-7 Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
- ПРН-8 Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
- ПРН-9 Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.
- ПРН-10 Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів діяльності.
- ПРН-11 Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
- ПРН-12 Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.

ПРН-13 Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН-14 Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

5. Організація навчання курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	46

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
	ІА		Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год		
	лекції	семінари	самост. роб
Тема 1. Становлення Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин	2	2	3
Тема 2. Розпад Вашингтонської системи в 1931-1933 рр.	2	2	3
Тема 3. Міжсоюзницькі відносини в 1941-1945 роках.	2	2	3
Тема 4. Німецьке питання	2	2	3
Тема 5. Створення регіональних військово-політичних союзів, їх мета і діяльність.	2	2	3
Тема 6. Деколонізація.	2	2	3
Тема 7. Міжнародні відносини наприкінці ХХ ст. і на початку ХХІ ст.	2	2	3

Тема 8. Дипломатія провідних держав і міжнародні відносини напередодні й під час Першої світової війни.	2		3
Тема 9. Міжнародні відносини в Європі в міжвоєнний період: зовнішня політика провідних держав і перші проекти європейської інтеграції.	2		3
Тема 10. Початок „холодної війни” і структурне закріплення біполярної системи повоєнного світу	2		3
Тема 11. Створення ООН. Паризька мирна конференція 1946 р.	2		3
Тема 12. Становлення постмодерної системи міжнародних відносин, глобалізація і зовнішньополітичний курс США	2		3
Тема 13. Розвиток європейської інтеграції. Європейський Союз в умовах нового світового порядку.	2		3
Тема 14. Глобальні аспекти міжнародної безпеки, конфліктні зони у світі і проблема реформування ООН.	2		3

Тема 15. Закінчення „холодної війни”. Кінець Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин (1989-1991 рр.)	2		4
ЗАГ.	30	14	46
6. Система оцінювання курсу			

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>100-бальна.</p> <p>Контроль знань і умінь студентів здійснюється шляхом обговорення й оцінювання виступів і рефератів на семінарських заняттях, проведення письмових контрольних робіт за підсумками вивчення матеріалу першого та другого змістових модулів, співбесід і перевірки конспектів у ході відпрацювання студентами пропущених занять і отриманих негативних оцінок.</p> <table border="1" data-bbox="488 483 1107 1290"> <thead> <tr> <th data-bbox="488 483 639 712">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th data-bbox="639 483 767 712">Оцінка ECTS</th> <th data-bbox="767 483 935 712">Оцінка за національною шкалою. Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th data-bbox="935 483 1107 712">Оцінка за національною шкалою. Для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="488 712 639 770">90 – 100</td> <td data-bbox="639 712 767 770">A</td> <td data-bbox="767 712 935 770">відмінно</td> <td data-bbox="935 712 1107 770">зараховано</td> </tr> <tr> <td data-bbox="488 770 639 828">80 – 89</td> <td data-bbox="639 770 767 828">B</td> <td data-bbox="767 770 935 828">добре</td> <td data-bbox="935 770 1107 828">зараховано</td> </tr> <tr> <td data-bbox="488 828 639 887">70 – 79</td> <td data-bbox="639 828 767 887">C</td> <td data-bbox="767 828 935 887">добре</td> <td data-bbox="935 828 1107 887">зараховано</td> </tr> <tr> <td data-bbox="488 887 639 945">60 – 69</td> <td data-bbox="639 887 767 945">D</td> <td data-bbox="767 887 935 945">задовільно</td> <td data-bbox="935 887 1107 945">зараховано</td> </tr> <tr> <td data-bbox="488 945 639 1003">50 – 59</td> <td data-bbox="639 945 767 1003">E</td> <td data-bbox="767 945 935 1003">задовільно</td> <td data-bbox="935 945 1107 1003">зараховано</td> </tr> <tr> <td data-bbox="488 1003 639 1137">26 – 49</td> <td data-bbox="639 1003 767 1137">FX</td> <td data-bbox="767 1003 935 1137">незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td data-bbox="935 1003 1107 1137">не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td data-bbox="488 1137 639 1290">0-25</td> <td data-bbox="639 1137 767 1290">F</td> <td data-bbox="767 1137 935 1290">незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td data-bbox="935 1137 1107 1290">не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою. Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Оцінка за національною шкалою. Для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	80 – 89	B	добре	зараховано	70 – 79	C	добре	зараховано	60 – 69	D	задовільно	зараховано	50 – 59	E	задовільно	зараховано	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою. Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Оцінка за національною шкалою. Для заліку																																	
90 – 100	A	відмінно	зараховано																																	
80 – 89	B	добре	зараховано																																	
70 – 79	C	добре	зараховано																																	
60 – 69	D	задовільно	зараховано																																	
50 – 59	E	задовільно	зараховано																																	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																																	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																																	
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу; 2. Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання; 3. Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими; 4. Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки; 4. Вміння робити висновки з розглянутих питань; 5. Вміння аналізувати джерела. 																																			

Семінарські заняття	<p>Загальні критерії оцінювання:</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, вміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Самостійна робота та індивідуальне завдання	Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами.

	<p>Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю.</p> <p>Індивідуальне завдання – написання есе на запропоновану тему.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю.</p> <p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма і терміни семестрового контролю визначаються навчальним планом. Здобувач (ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» і виконання усіх видів робіт, набору 25 і більше балів. Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття і складає підсумковий семестровий бал.</p> <p>Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі екзамену – письмова. Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Для того, щоб одержати допуск, необхідно виконати всі види роботи і набрати не менше 25 балів. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 20 балів), балу за контрольну роботу (максимально 20 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 10 балів) та балу за іспит (50 балів) та в сукупності становить максимальну 100 балів. Форма здачі іспиту письмова.</p>
7. Політика курсу	

Письмові роботи:

Контрольна письмова робота має бути виконана на 4 семінарському занятті.

Академічна доброчесність:

Як викладач, так і здобувач, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою. Участь у семінарських заняттях може проходити у таких формах: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії тощо. Політика курсу передбачає прездачу усіх невиконаних завдань в силу запізень на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 14.00 год. – 15.00 год.

Пропущене заняття здобувач може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило «відпрацювання» проходить в усній формі, вирішенні тестових завдань тощо. Під час занять дозволяється користування мобільним телефоном виключно для навчальних цілей.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується

«Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Афоній Е.А., Бандурка О.М., Мартинов А.Ю. Велика розтока. (глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз). К., 2002.
2. Білорус О. Глобалізація і національна стратегія України. К., 2001.
3. Бруз В.С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. К., 1995.
4. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем. К., 2005.
5. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918-1945 рр. : Підручник для студентів вузів. К., 2003.
6. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політико-правові системи світу : Навчальний посібник. К., 2006.
7. Демони миру та боси війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. К., 1997.
8. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. К., 1995.
9. Зленко А.М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Харків, 2003.
10. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована
11. історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / Відп. ред. С.В. Віднянський. К., 2004.
12. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1918-1945: Навчальний посібник. Вінниця, 2004.
13. Історія Центрально-Східної Європи. Львів, 2001.
14. Кульчицький С.В. Україна і Росія: переваги і небезпеки „особливих відносин”. Роздуми історика. К., 2004.
15. Литвин В. Європа чи Євразія? К., 2004.

16. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки) / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. К., 1999.
17. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки) / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. К., 2001.
18. Орлова Т.В. Історія сучасного світу : Навч. посіб. К., 2006.
19. Перепелиця Г.М. Асиметричні стратегії в гарантуванні міжнародної безпеки // Політика і час. 2005. №7. С. 64-73.
20. Світова та європейська інтеграція: Навчальний посібник / За заг. ред. Я.Й. Малика. Львів, 2005. 21.
- Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. К., 2004. 22.
- Ціватий В.Г. Дипломатія і підготовка дипломата ХХІ століття: традиції, інновації, моделі // Науковий вісник Дипломатичної академії України. К., 2004. Вип. 10.-Ч.І.-С. 11-31.
23. Ціватий В.Г. Копти - християнські осередки в мусульманському світі: історія, політика, дипломатія, право (проблеми політичної регіоналістики) // Науковий вісник Дипломатичної академії України. К., 2003. Вип. 8. С. 396-423.

Викладач кандидат історичних наук, доцент Бурачок Л.В.